

Jerzy Okulicz

Kęsocha, pow. Przasnysz. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 3, 265-266

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KĘSOCHA, pow. Przasnysz
Stanowisko 2

Zespół do Badań nad Polskim
Średniowieczem Uniwersytetu
Warszawskiego i Politechniki
Warszawskiej

Badania prowadził dr Jerzy Okulicz.
Finansował WKZ w Warszawie. Drugi sezon
badań. Cmentarzysko i osada z okresu neo-
litu lub brązu i cmentarzysko kurhanowe z
wczesnego średniowiecza.

Badania ratownicze prowadzone były na rozległym cmentarzysku z kurhanami i innymi konstrukcjami kamiennymi, położonym na północny wschód od wsi. W 1962 r. zbadano tu jeden wczesnośredniowieczny kurhan ciałopalny z X-XI w. W czasie tegorocznych badań skupiono się na odcinkach naruszonych przy eksploracji kamienni.

1. W południowo-zachodnim krańcu cmentarzyska na 1 arze zbadano 2 rozebrane kurhany o prostokątnej obstawie /6 x 5 m/ zapewne z "mazowieckimi" grobami wewnątrz /zniszczone groby, z płyt i głazów kamiennych/. W jednym z nich znaleziono trzy zgniecione popielnice, dużo przepalonych kości i węgle drzewne. Naczynia można datować na przełom XI i XII w. W drugim grobie, w głębokim wkopie, natrafiono na rozrzucone kości szkieletu i nowożytną ceramikę. Obok kurhanów odsłonięto jamy osadnicze z pojedynczymi ułankami ceramiki z okresu rzymskiego i neolitycznej kultury ceramiki sznurowej.

2. W centralnej części cmentarzyska zbadano naruszony kurhan

ciałopalny z nasypem ziemnym, pod którym odkryto głęboką na 1,5 m jamę, w zarysie półpierścieniową, wypełnioną szarą ziemią z węglami drzewnymi i przepalonymi kośćmi ludzkimi. Wśród kości znaleziono fragment ceramiki "sznurowej". Przynależność neolityczna obiektu nie jest pewna.

3. Na wschodnim krańcu omentarszyska zbadano kurhan ciałopalny kultury ceramiki sznurowej. Średnica jego nasypu wynosiła ok. 14 m, wysokość - 1 m. W środku znajdował się niegłęboki wkop rabunkowy. Pod szwarym płaszczem kamiennym odsłonięto pierścieniowaty zarys utworzony ze śladów spalonej, kolistej "palisady" /średnica 5 m/. W centrum znajdował się prostokątny wkop /3 x 2,6 m, głęboki ok. 1,5 m, sorientowany północ-południe/ z konstrukcją drewnianą, wewnątrz której swęglone bierwiona, zachowały się w północno-wschodnim narożniku. W popielatej ziemi wypełniaka znaleziono dwa zgniecione naczynia: amforę typową dla grupy rzucewskiej i naczynie szerokootworowe o esowatym profilu i drobno chropowatym /przecieranym miotełką ?/ brzuścu. W komorze leżały dwie przepalone kostki, zaś kilka skupisk kości "czystych" i zmieszanych ze spalenizną odkryto po wewnętrznej stronie palisady - na pierwotnej powierzchni.

Stanowisko w Kęsosze zawiera więc ślady: 1. omentarszyska i osady nieznannej nam bliżej grupy kultury ceramiki sznurowej ze schyłku neolitu lub początków epoki brązu. 2. unikalnego na Północnym Mazowszu omentarszyska kurhanowego z grobami ciałopalnymi z X - XI w.

Prace w Kęsosze będą kontynuowane.